

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

Factors Effecting to the Job Performance of Village Health Volunteers in Muang Chaiyaphum District Chaiyaphum Province

นายประมวล เหล่าสมบัติวิ * และ ดร.พัชนี จินชัย **

บทคัดย่อ

การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) น่าจะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานและการสนับสนุนทางสังคม ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทางสังคม และระดับการปฏิบัติงานสาธารณสุข ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทางสังคมกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 3,281 คน โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 339 คน ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และหาค่าความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟาคอนบาร์ค มีค่าเท่ากับ 0.89 0.74 และ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแบบตัวแปรเดียว โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และสถิติทดสอบไค-สแควร์ และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแบบหลายตัวแปร ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75.23 อายุระหว่าง 41-60 ปี ร้อยละ 75.52 อายุเฉลี่ย 51 ปี สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 84.37 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 46.31 ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อยู่ระหว่าง 6-10 ปี มากที่สุด ร้อยละ

* นักศึกษาปริญญาโท สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

** อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

37.46 ระดับความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 152.04 (S.D.= 6.49) โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยปัจจัยจูงใจและปัจจัยคำจูง เท่ากับ 60.92 และ 91.12 (S.D.= 6.49 และ 8.52 ตามลำดับ) และการสนับสนุนทางสังคมภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.93 (S.D.= 4.03) ระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 116.42 (S.D.= 14.01) สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานและการสนับสนุนทางสังคมมีสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($r = .610$ และ $.607$ ตามลำดับ $p - value < .01$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวแปร พบว่า สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน (X_6) สามารถทำนายการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รองลงมาคือ การสนับสนุนทางสังคม (X_7) และสามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้ร้อยละ 43.8 ($R^2 = .438$) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F=130.97$, $p-value < .001$)

ผลการสร้างสมการพยากรณ์การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ในรูปคะแนนดิบ ($\hat{Y}$) และรูปคะแนนมาตรฐาน (Z) ได้ดังสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = 20.187 + 0.378 (X_6) + 0.237 (X_7)$$

$$Z = 0.610 (X_6) + 0.356 (X_7)$$

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรมีการสนับสนุนให้อาสาสมัครสาธารณสุขได้เพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร ศักยภาพการจัดบริการ และการประสานงานเครือข่ายพหุภาคี และสนับสนุนในเรื่อง ค่าตอบแทน เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข

ABSTRACT

The job performance of village health volunteers (VHV_s) may relate to job motivation and social support with subsequent positive impacts on VHV_s public health working behaviors. Therefore, to develop job motivation interventions to help induce job performance of VHV_s, the predictive factors of job performance should be known. This research is a cross-sectional analytical research. The purposes were to examine the predictors of job performance of VHV_s in MuangChaiyaphum District, Chaiyaphum Province. The population of the study were 26,520 of VHV_s in sub-district health promoting hospital.

The investigator was collected the data by questionnaire which the subject were 339 case. The content of the questionnaire was validated by five experts. The Cronbach's alpha reliability coefficients were 0.89 0.74 and 0.94 respectively. The earned data were statistically analyzed by computer program to describe baseline characteristic of subjects to acquire frequencies, percentage, means, standard deviation. The hypothesis was tested by analyzing relationships using the statistical methods include Pearson's correlation coefficient and Chi-square test. Multivariate analysis was performed to identify the predictive factors and analyzing the ability to explain the variance of job performance according to the perception of VHV's by using stepwise multiple regressions and the statistical significance was set at .05 level.

The result revealed as followed: (1) the majority of the subjects were female approximately 75.23% which they were aged between 41 to 60 years old approximately 75.52%, with average of 51 years, married 84.37%, completion of primary school level of education approximately 46.31%, and experience working as volunteer in the village during the 6-10 years approximately 37.46%. (2) VHV_s rated their job motivation as a whole at a "moderate level" ($\bar{X}$ =152.04, S.D. = 6.49). Motivators factors and hygiene factors were at a "moderate level" ($\bar{X}$ =60.92 and 91.12, S.D. = 6.49 and 8.52, respectively). Social support as a whole was at a "moderate level" ($\bar{X}$ =31.93, S.D. = 4.03). The job performance of VHV_s, overall, was at a "moderate level" ($\bar{X}$ = 116.42, S.D. = 14.01). (3) Job motivation and social support of VHV_s as a whole were positively correlated with the job performance of VHV_s, overall, statistically significance, at the .01 level (r = .610 and .607, p – value<.01, respectively). Finally, (4) job motivation of VHV_s, social support could significantly predict the effectiveness of the job performance of VHV_s. and these predictors could predict accounted for 43.8% of the variance (R^2 = .438) explained in the job performance of VHV_s (F =130.97, p -value<.001).

The results of formulating prediction equation of job performance derived from the multiple regression analysis in the forms of raw scores (Y) and standard scores (Z) were as follows:

$$\hat{Y} = 20.187 + 0.378 (X_6) + 0.237 (X_7),$$

$$Z = 0.610 (X_6) + 0.356 (X_7).$$

The following are some of the suggestion: (i) sub-district health promoting hospital should support these volunteers to increase their capability in health care information, health care service management, multilateral network, and; (ii) however, provision of remuneration is also suggested as positive reinforcement.

คำสำคัญ : การปฏิบัติงานสาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทางสังคม

บทนำ

การสาธารณสุขมูลฐานได้รับการผลักดันให้เป็นนโยบายการพัฒนาในระดับชาติโดยมีพัฒนาการเริ่มต้นมาตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2522 โครงการสาธารณสุขมูลฐานได้ถูกบรรจุให้เป็นนโยบายและแผนสาธารณสุขแห่งชาติ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ปัจจุบันแนวโน้มการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน ในแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เน้นให้คนไทยมีจิตสำนึกสร้างสุขภาพให้แข็งแรงและเป็นชุมชนพึ่งตนเอง เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และช่วยเหลือเกื้อกูล ดำรงชีพบนพื้นฐานของความพอดีพอประมาณอย่างมีเหตุผลภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงสาธารณสุขได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาสุขภาพประชาชนและศักยภาพความเข้มแข็งของภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนสร้างสุขภาพและป้องกันโรคให้แก่ตนเอง ครอบครัวชุมชนและสังคมได้ รวมทั้งแสวงหาความร่วมมือและประสานจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการเริ่มสู่ทศวรรษที่ 4 ของการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน (พ.ศ.2552 – 2562) ถือเป็น “ทศวรรษแห่งการสร้างนวัตกรรมเพื่อสุขภาพ” จำเป็นต้องเบนเข็มงานสาธารณสุขมูลฐานจากเดิมที่ให้น้ำหนักแต่ด้านบริการไปสู่การพัฒนา เพื่อให้ประชาชนสามารถดูแลตนเองได้ ดังนั้นการขับเคลื่อนงานสาธารณสุขมูลฐานในรูปแบบลักษณะใหม่ ต้องอาศัยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นตัวกลางที่จะนำไปสู่เป้าหมายสูงสุด

จังหวัดชัยภูมิ โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านขึ้นทะเบียนจำนวน 22,918 คน จาก 16 อำเภอ อำเภอเมืองชัยภูมิ เป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่ มีลักษณะพื้นที่แตกต่างกัน ทั้งเขตเมือง รอบเมืองและชนบท มี อสม. จำนวน 3,281 คน¹ ที่ผ่านมามีปรากฏว่าการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในจังหวัดชัยภูมิมีบางกิจกรรมที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านปฏิบัติแล้วประสบผลสำเร็จ หลายกิจกรรมไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ายังขาดปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานที่เหมาะสม รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่ทันเวลาและอย่างเพียงพอในการแก้ไขปัญหา ทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขปฏิบัติงานตามได้ยากยิ่งขึ้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนางานด้านสาธารณสุขมูลฐานในจังหวัดชัยภูมิให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากสภาพดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผลการวิจัยคาดว่าจะประโยชน์ต่อหน่วยงานสาธารณสุขหรือผู้เกี่ยวข้อง ที่จะสามารถนำไปเป็นแนวทาง วางแผนและใช้ในการดำเนินงานต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทางสังคม และการปฏิบัติงานของ อสม. อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยส่วนบุคคล สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของ อสม. อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ หรือไม่วัตถุประสงค์การวิจัย
 1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของ อสม. สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทางสังคม และระดับการปฏิบัติงานของ อสม. อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติงานของ อสม. อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของอสม. อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Analytical Research) ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ระหว่างเดือนกันยายน 2556 – มิถุนายน 2557

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นประชากรของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 3,281 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรตามจำนวนขนาดตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง จำนวน 339 คน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ร้อยละ 5 โดยประมาณค่าเฉลี่ยที่สนใจของประชากร ในกรณีที่ทราบขนาดของประชากร (N) สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) ตามเกณฑ์การปกครองเป็นรายตำบล และหมู่บ้าน ใช้วิธีจับสลากตัวแทนตำบล และหมู่บ้าน แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากแบบไม่ทดแทน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น มี 3 ปัจจัย ได้แก่

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข

2) ปัจจัยสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน แบ่งเป็น ปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ เงินเดือน/ค่าตอบแทน (ค่าป่วยการ) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นโยบายการบริหาร สภาพการปฏิบัติงาน ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว

3) การสนับสนุนทางสังคม แบ่งเป็น การสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การสนับสนุนทางสังคมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติงานของ อสม. อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือแบบสอบถามแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยแบบสอบถามปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม และแบบสอบถามการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับ อสม.จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟาคอนบาร์ค มีค่าเท่ากับ 0.89 0.74 และ 0.94 ตามลำดับ

5. วิธีการเก็บข้อมูล ขอความอนุเคราะห์ให้สถานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ออกหนังสือถึงสาธารณสุขอำเภอเมืองชัยภูมิ เพื่อติดต่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลการวิจัย และกำหนด

วันนัดหมายในการจัดเก็บข้อมูล นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูล ตามวัน เวลา และสถานที่ กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้ Chi Square, Pearson Product Moment Correlation Coefficient, Stepwise Multiple Regression Analysis โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปและปัจจัยส่วนบุคคล ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 339 คน เป็นเพศหญิงมากที่สุด 255 คน (ร้อยละ 75.23) เพศชาย 84 คน (ร้อยละ 24.77) อายุระหว่าง 41-60 ปีมากที่สุด จำนวน 256 คน (ร้อยละ 75.52) อายุเฉลี่ย เท่ากับ 51 ปี สถานภาพสมรสคู่มากที่สุด จำนวน 286 คน (ร้อยละ 84.37) จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษามากที่สุด 157 คน (ร้อยละ 46.31) ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน อยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี มากที่สุดจำนวน 127 คน (ร้อยละ 37.46) ระยะเวลาเฉลี่ย 12 ปี รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปและปัจจัยส่วนบุคคล ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ (n=339)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	84	24.77
หญิง	255	75.23
2. อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	3	0.88
25 - 40 ปี	33	9.73
41 - 60 ปี	256	75.52
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	47	13.86
อายุเฉลี่ย 51 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9 ปี อายุสูงสุด 78 ปี อายุต่ำสุด 24 ปี		
3. สถานภาพสมรส		
โสด/ หม้าย/ หย่าร้างหรือแยกกันอยู่	53	15.63
คู่	286	84.37
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	157	46.31
มัธยมศึกษาตอนต้น	70	20.65
มัธยมศึกษาตอนปลาย	88	25.96
ปวช./ปวส.	17	5.01
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	7	2.06

5. ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

1 - 5 ปี	58	17.11
6 - 10 ปี	127	37.46
11 - 15 ปี	92	27.14
16 - 20 ปี	22	6.49
21 ปีขึ้นไป	40	11.80

ระยะเวลาเป็น อสม. เฉลี่ย 12 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7 ปี ระยะเวลาเป็น อสม. สูงสุด 35 ปีต่ำสุด 1 ปี

2. สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานของ ข้าราชการอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 152.04 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.49 (ช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 114-187 คะแนน) การสนับสนุนทางสังคม ค่าเฉลี่ย 31.93 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.03 (ช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 17-40 คะแนน) และการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ค่าเฉลี่ย 116.42 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.01 (ช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 69-145 คะแนน) รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาพรวมค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด สูงสุด ของสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน แรงสนับสนุนทางสังคม และการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ (n = 339 คน)

ตัวแปร	คะแนน	ต่ำสุด-สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน	230	114-187	152.04	13.49	ปานกลาง
ปัจจัยจูงใจ	75	42-75	60.92	6.49	ปานกลาง
ปัจจัยคำจูง	115	65-113	91.12	8.52	ปานกลาง
การสนับสนุนทางสังคม	40	17-40	31.93	4.03	ปานกลาง
การปฏิบัติงาน	145	69-145	116.42	14.01	ปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ สถานภาพสมรสและระดับการศึกษา กับ การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

3.1 เมื่อทดสอบไค-สแควร์ (χ^2 -test) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรสและระดับการศึกษา ปรากฏว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิไม่ขึ้นกับเพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา กับการปฏิบัติงานของ อสม. อ.
เมืองชัยภูมิ จ.ชัยภูมิ (n = 339 คน)

ปัจจัยส่วนบุคคล	การดำเนินงานของ อสม.					
	ต่ำ		ปานกลาง		สูง	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
1. เพศ						
- ชาย	16	(32.65)	58	(25.33)	10	(16.39)
- หญิง	33	(67.35)	171	(74.67)	51	(83.61)
รวม	49	(100)	229	(100)	61	(100)
$\chi^2 = 3.968$	df = 2	p – value = 0.14				
2. สถานภาพสมรส						
- โสด	5	(10.20)	7	(3.06)	4	(6.56)
- คู่	40	(81.63)	192	(83.83)	54	(88.52)
- หม้าย	3	(6.12)	20	(8.73)	2	(3.28)
- หย่า/แยก	1(2.04)		10	(4.37)	1	(1.64)
$\chi^2 = 0.049$	df = 1	p – value = 0.83				
3. ระดับการศึกษา						
- ประถมศึกษา	18	(36.73)	116	(50.61)	23	(37.70)
- มัธยมศึกษาตอนต้น	12	(24.49)	46	(20.09)	12	(19.67)
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	16	(32.65)	48	(20.96)	24	(39.34)
ปวช/ปวส	2	(4.08)	13	(5.68)	2	(3.28)
-ปริญญาตรีหรือมากกว่า	1	(2.04)	6	(2.62)	0	(0)
รวม	49	(100)	229	(100)	61	(100)
$\chi^2 = 0.002$	df = 1	p – value = 0.96				

3.2 สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน และการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง กับการปฏิบัติงานของ อสม.อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (r=610, .607 ตามลำดับ p<0.01) ส่วนอายุ มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำ และระยะเวลาในการเป็น อสม. มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ โดยไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง อายุ (X_2) ระยะเวลาในการเป็น อสม.(X_3) สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน(X_4) และการสนับสนุนทางสังคม(X_5) กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ($n = 339$ คน)

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5
การปฏิบัติงานของ อสม.(X_1)	1.00				
อายุ (X_2)	-.012	1.00			
ระยะเวลาในการเป็น อสม.(X_3)	.048	.454**	1.00		
สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน(X_4)	.610**	-.102	-.018	1.00	
การสนับสนุนทางสังคม(X_5)	.607**	-.016	.070	.689**	1.00

** $p < 0.01$

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จากตัวแปรต้น 7 ตัวแปร ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุ ระยะเวลาในการเป็น อสม. สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน และการสนับสนุนทางสังคม ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P (0.001)$ คือ สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน(x_6) และการสนับสนุนทางสังคม(x_7) ซึ่งทั้งสองตัวแปรสามารถทำนาย ได้ ร้อยละ 43.80 (ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) = 0.438) รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R), ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2), ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2_{Change}), ค่าทดสอบ (F), และค่าทดสอบสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (F^2_{change}) ของตัวแปรด้านต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิตามวิธีเพิ่มหรือลดตัวแปรเป็นขั้นๆ (stepwise)

ตัวแปรต้น	R	R^2	F	R^2_{change}	F^2_{change}
X_6	.610	.372	199.219	.372	199.219
X_6, x_7	.662	.438	130.970	.067	39.790

เมื่อ x_6 หมายถึง สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน

X_7 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 6.308$, $p\text{-value} < .001$) เป็นตัวแรกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ ในรูปแบบคะแนนดิบ (b)=.237, ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) = .356 เมื่อใส่ตัวแปรอื่นเข้าไปปรากฏว่าสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานสามารถร่วมกันทำนาย การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้เพิ่มขึ้นอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ($t = 6.464$, $p\text{-value} < .001$) โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน b , β เป็น .378 และ .364 ตามลำดับ และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 10.530 รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b), ค่าคงที่ (a), ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ (SE_b), ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β), ค่าคงที่ในการทดสอบสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ (t), ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R), ค่าสัมประสิทธิ์ทำนาย (R^2), ค่าทดสอบ (F), และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (SE_{est}) ของตัวพยากรณ์ที่ดี

ตัวพยากรณ์	b	SE_b	β	t	$p\text{-value}$
การปฏิบัติงานของ อสม.					
สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน	0.378	.059	0.364	6.464	<.001
การสนับสนุนทางสังคม	0.237	.196	0.356	6.308	<.001
ค่าคงที่	20.187	6.483		2.989	.003

$$SE_{est} = 10.530, R^2 = .438, \text{adjusted } R^2 = .435, F = 130.97 \text{ (} p\text{-value} < .001 \text{)}$$

สมการแสดงการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังต่อไปนี้

$$\square = 20.187 + 0.378 (\text{สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน}) + 0.237 (\text{การสนับสนุนทางสังคม})$$

สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิแสดงสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

$$Z = 0.610 (\text{สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน}) + 0.356 (\text{การสนับสนุนทางสังคม})$$

การอภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาที่พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.40 สอดคล้องกับลักษณะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในประเทศไทย^(2, 3, 4, 5, 6) โดยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

2. จากผลการศึกษาที่พบว่าคะแนนสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน ค่อนข้างต่ำเล็กน้อย โดยมีคะแนนปัจจัยจูงใจมากกว่าคะแนนปัจจัยค้ำจุน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพฑูรย์ บัณฑิตพงษ์ ศึกษาการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย⁽⁷⁾ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เช่น การได้รับเหรียญเชิดชูเกียรติหรือใบประกาศนียบัตรจากการปฏิบัติงาน

3. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิมีการสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานค่อนข้างต่ำเล็กน้อย อธิบายได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคน ไม่เฉพาะแต่ความช่วยเหลือทางด้านวัตถุ และด้านอารมณ์ความรู้สึกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้ผู้รับไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ การสนับสนุนทางสังคมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครอบครัวและชุมชนก็เช่นเดียวกัน ถือเป็นการสนับสนุนทางสังคมในทุก

ภาคส่วน ทำให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับการศึกษาของสมบุรณ์ อินสุพรรณ ศึกษาพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม⁽⁸⁾ พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขส่วนใหญ่ ได้รับแรงสนับสนุนจากบุคคลต่างๆด้านการส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับมาก

4. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิมีการปฏิบัติงานค่อนข้างไปทางสูงเล็กน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิยะนารถ สิงห์ชู ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเทศบาลตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี⁽⁹⁾ ซึ่งพบว่าระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข อยู่ในระดับมาก

5. จากผลการศึกษาที่พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชาตรี จันทรตา ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลตำบลหางดง จังหวัดเชียงใหม่⁽¹⁰⁾ พบว่า เพศ ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และจากผลการศึกษาที่พบว่า อายุ สถานภาพสมรส และระยะเวลาในการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุญเลิศ โพธิ์ชัย ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขในงานสุขภาพภาคประชาชน อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น⁴ พบว่าอายุ สถานภาพสมรส และระยะเวลาในการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขในงานสุขภาพภาคประชาชน

6. จากผลการศึกษาที่พบว่าสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน และการสนับสนุนทางสังคม สามารถทำนาย การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ร้อยละ 43.80 ($F = 130.97$ $p\text{-value} < .001$) เมื่อใส่ตัวแปรเข้าไปในสมการเพื่อทำนาย พบว่า สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน สามารถพยากรณ์ การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ร้อยละ 37.20 ($R^2 = .378$, $F = 199.22$ $p\text{-value} < .001$) การสนับสนุนทางสังคม สามารถทำนาย การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ร้อยละ 6.70 ($F = 39.79$ $p\text{-value} < .001$) โดยตัวแปรทั้งสองตัวสามารถร่วมกันทำนาย การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิได้ร้อยละ 43.8 ($R^2 = .438$, $F = 130.97$, $P\text{-value} < .001$) สอดคล้องกับการศึกษาของเอกรินทร์ โปตะเวช ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุข ในอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย¹¹ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุข มีจำนวน 5 ตัวแปรคือ เพศ สถานที่ตั้งที่ทำงานในหน้าที่ การได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณการปฏิบัติงานในงานสาธารณสุขมูลฐาน เจตคติในงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อธิบายการผันแปรการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้ร้อยละ 47.5 และการศึกษาของภักวิภา งอกชัยภูมิ ศึกษา การดำเนินงานส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ¹² พบว่า การสนับสนุนทางสังคม สามารถอธิบายการผันแปรของการดำเนินงานส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ร้อยละ 10.3 ($R^2 = .103$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้เชิงนโยบาย

1) ควรประสานงานเพื่อกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานด้านสุขภาพภาคประชาชนกับองค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อการดำเนินงาน การสนับสนุนงบประมาณ และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่การทำงานที่ชัดเจน จะทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจยิ่งขึ้น

2) สนับสนุนงบประมาณในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขโดยการแข่งขัน การประกวด การแข่งขัน คัดเลือกผู้ปฏิบัติงานดีเด่น ในระดับตำบล หมู่บ้าน ในช่วงเทศกาลต่างๆ หรือช่วงที่มีการรณรงค์ต่างๆในพื้นที่ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

3) เพิ่มสวัสดิการหรือสิทธิพิเศษให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขมากขึ้นเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะ ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

1) ควรมีการจัดอบรมแก่อาสาสมัครสาธารณสุข เมื่อมีการคัดเลือกอาสาสมัครเข้ามาแทนหรือมีการเลือกเพิ่มเพราะจะทำให้อาสาสมัครมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และกระตือรือร้นที่จะทำงาน

2) ควรเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม และให้ใช้กระบวนการวิเคราะห์ชุมชนเป็นหลักในการดำเนินงาน

3) เจ้าหน้าที่ควรแนะนำให้อาสาสมัครให้แต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่อย่างน้อย 1 บทบาท เพื่อที่จะให้อาสาสมัครสาธารณสุขได้รับผิดชอบในหน้าที่นั้น ๆ โดยให้อาสาสมัครสาธารณสุขเป็นผู้วางแผนงานในบทบาทที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งจะทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขกล้าคิดกล้าทำและแสดงความสามารถของตนเองได้โดยอยู่ภายใต้การทำงานกลุ่ม

4) เน้นการประชาสัมพันธ์งานสาธารณสุขภาคประชาชนและหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข ให้มากขึ้นจะช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจในบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนตระหนักในปัญหาทางด้านสุขภาพของตนเองมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษา ในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขร่วมกับการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสาธารณสุข

2) ควรมีการศึกษารูปแบบการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่เหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่

3) ควรมีการศึกษารูปแบบของการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในชุมชนที่ ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานเพื่อที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการเป็นแบบอย่างการทำงานให้กับชุมชนอื่น ต่อไป

4) ควรศึกษาถึงการรับรู้และพฤติกรรมที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจากประชาชนในหมู่บ้าน

5) ควรศึกษาตัวแปรย่อยที่ใช้ในการทำนายการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน

เช่นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน,การยอมรับนับถือ,ลักษณะของงาน,ค่าตอบแทน,ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล,นโยบายการบริหาร,สภาพการปฏิบัติงาน,ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน,การสนับสนุนทางสังคม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ.(ตุลาคม 2554) รายงานผลการปฏิบัติงานของ อสม.
- สุตา ดวงพระทัย. (2549). บทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเมือง กรณีศึกษา เทศบาลตำบลแหลมฉิม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชา อรุณ เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเลิศ โพธิ์ชัย. (2550). การปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขในงานสุขภาพภาคประชาชน อำเภอเขาสมิง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร สาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิชญ์ มากบุญ. (ธันวาคม2551). “การมีส่วนร่วมพัฒนาสุขภาพภาคประชาชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์.” วารสารสุขภาพภาคประชาชน. 4 (2) : 8-11.
- วิโรจน์ มุมนะจิตต์. (กรกฎาคม – กันยายน 2551). “การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านสาธารณสุข ของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี.” วารสารสุขภาพประชาชนภาคกลาง. 22(11) : 10 – 17.
- ไพฑูรย์ บัณฑิตพงษ์. (พฤษภาคม 2551). “ การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ของอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.” วารสารสุขภาพภาคประชาชน ภาคอีสาน. 22 (6) : 88-94.
- สมบุรณ์ อินสุพรรณ. (2551). พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยะนารถ สิงห์ชู. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเทศบาลตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ชาติรี จันทรตา. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลตำบลหาดง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เอกรินทร์ โปตะเวช .(2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุข ในอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ภักวิภา กองชัยภูมิ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณสุขชุมชน สถาบันบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ